

ŽELEZNIČAR

GLASILO SLOVENSkih ŽELEZNIŠKIH NASTAVLJENCEV

Uredništvo
se nahaja v Trstu ulica
Boschetto, 5 - Telefon 1570.

Upravištvo
Dunaj V. Zentagasse 5.

Izhaja v Trstu 1 in 15 vsaki mesec

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina za celo leto
9,40 K.

za pol leta 4,70 K.

Pozamezna štev. 18 vjn.

Slovenski železničarji!

Opozorjamo Vas zopet, da ne pozabite na svoje slovensko strokovno glasilo, na „Železničarja“. Ako hočete, da bode list tak kakoršnega želite, si ga morate najprej naročiti. Kadar ga bode zamenil vsak slovenski železničar z nemškim „Eisenbahner-jem“, tedaj bomo tudi mogli reči, da slovenski železničarji ne skrbijo le za svoj gmočni napredek, nego jim je na srcu tudiboljšanje njihovih kulturnih bojovnih sredstev. Kadar si, slovenski železničar naročil svoj list, tedaj ga pazno prečitaj. V njem najdeš vse, kar Te more zanimati in „Železničar“. Ti more nadomestovati vsako drugo glasilo železnične stroke. Ni pa še zadosti, da list naročiš in ga čitaš, nego moraš tudi sodelovati pri njem. Tudi tukaj je treba solidarnega dela in pomoči vseh članov, ako hočemo, da bode naše glasilo tudi zanimivo. Saj se zgodi vsak dan kaj važnega na železnici v tvojem delokrogu! Poročaj o tem v list, dostavi svoje mnenje, svojo sodbo. S tem sodeluješ pri listu, delaš v procvit lista in s tem si storil tudi svojo dolžnost kot član velike železničarske družine, organizacije. Ako ne storiš te svoje dolžnosti potem ne toži, da v listu ni jedne ali druge novice, ki bi marsikaterega zanimala. Sam si kriv na tem, ker zanemarjaš svojo dolžnost kot železničar in kot Slovenec.

Vzdramite se tedaj slovenski železničarji in uvažujte, da imate svoje strokovno glasilo, slovenskega „Železničarja“.

Podraženje živil.

V zadnjih par letih opazujemo, da se vsakdanje potrebe za življenje tako dražijo, da se nam res vsiljuje misel, kaj bo, če se to kmalu ne prepreči. Da, skozi lakote bi se imeli bati, če ne bi na drugi strani vedeli, da je pridelkov povsod dosti na razpolago, da imajo veletržci polna skla-

dišča i drugih živil. Sicer smo imeli v zgodovini človeštva že večkrat čase, ko so cene živilom istotako poskočile, seveda večinoma le radi pomanjkanja istih, toda današnja podraživanja imajo na sebi nekaj posebnega, nekaj karakterističnega. Cene se višajo nepretrgoma in tudi ostajajo na svoji visocini, dočim imamo priliko opaziti v drugih slučajih, da so cene vedno tudi padle na svojo prvotno stopinjo. Zanimivo je ozreti po vzroku tega stalnega podraževanja in poiskati mu pravih krivcev.

Naš parlament se v marsikakem oziru lahko primerja kakemu gledališču z marionetami, tu pa tam se mu vendar mora pripisovati možnost, da lahko ukrene in stori dosti dobrega in koristnega v blagor ljudstva. In ravno pri tem vprašanju glede podražanja živil se našim državnoborskim poslancem more pripisovati precejšnja moč, ravno oni imajo namreč odločevati pri sklepanju trgovinskih pogodb z našimi sosednimi agrarnimi balkanskimi državami. Danes imamo zaprte vse meje onih držav, iz katerih bi mogli dobivati prav po ceni najpotrebnejših živil. Srbija prideluje obilo živine, ima obilo sena; istotako tudi Romunija. Pšenica in sploh žito je takorekoč doma v teh krajih, dočim se ga pri nas v dobrih letinah prideluje za potrebo, v slabih letinah pa ga nam primanjkuje in ga iz sosednih dežel moremo dobiti le proti prav visoki colnini, katero je treba plačati pri prevozu blaga iz tujih držav v našo Avstrijo. To visoko colnino si seveda trgovci zaračunajo pri prodaji blaga in to ravno povzroči tako visoke cene vsem poljskim pridelkom, katerih pri nas primanjkuje in smo jih vsled tega primorani dobivati iz sosednih balkanskih držav.

Ker ima, kakor rečeno parlament odločilno besedo pri sklepanju trgovinskih pogodb mej posameznimi državami, in ker se ravno v teh pogodbah odločuje visokost colnine, tedaj bi bila seveda dolžnost naših poslancev, da bi se za ta važen predmet resno in energično zavzeli ter vlado prisilili, da sklene z državami, na katere smo glede živil več ali manj navezani, take pogodbe, da one morejo izvažati k nam svoje agrarne produkte proti majhni colnini ter s tem preprečijo vsako pretirano podraževanje istih. Socialno-demokratski poslanci so storili vse, mogoče proti nezgodnemu podražanju živil za ublaženje gospodarske krize. Parlament je danes zopet zaprt in vse kar se je imelo izvesti v blagor ljudstva je takorekoč vrženo pod klopo za nedogleden čas. Vlada je že predložila zbornici načrt, s katerim so se imele rešiti naše trgovinske razmere s Srbijo, Romunijo in združenimi balkanskimi državami.

Z novimi trgovinskimi pogodbami bi se imel dovoliti uvoz mesa iz teh dežel in s tem pobijati draginjo; s trgovinskimi pogodbami se ima naši industriji olajšati izvoz

blaga v te dežele in s tem omogočiti delo in zaslužek tisoč in tisoč brezposelnim in nezadostno vpisanim delavcem. O teh trgovinskih pogodbah se je imel državni zbor posvetovati po končani proračunski razpravi, pri kateri so sodelovali in pomagali tudi naši delavski poslanci in so sploh pripomogli, da se je proračun ustavno rešil.

Že med posvetovanjem o proračunu se je vložil v parlamentu predlog, ki poziva vlado naj odpravi carino na žito, da se nastopi proti strašnemu podražanju žita in krme, moke in kruha, toda takrat je nemško-nacionalni poslanec Sylvester preprečil glasovanje o tem socialno-demokratskem predlogu s svojim zavlačilnim predlogom, ki ga je sprejela krščansko-socialna in agrarna večina. In ravno sedaj bi bil moral priti tudi ta predlog, katerega niso želeli oderuhi z živili in žitni spekulantje, še enkrat na dnevni red.

Državni zbor je imel rešiti tedaj jako važno delo, razbremeniti ljudstvo nezgodne draginje. V tem trenutku so začeli češki agrarci in slovenski klerikalci z obstrukcijo in so onemogočili vsako delo v parlamentu. Takrat niso obstruirali, ko so se imeli vladi dovoliti novi davki in rekrutje, ko so pa imele priti trgovske pogodbe, odprava žitne carine i. t. d., so s stotino nujnih predlogov preprečili vsako delo v parlamentu. Ta obstrukcija je bila tedaj naperjena ne proti vladi ampak naravnost proti ljudskim zahtevam — taka je politika čeških agrarcev in slovenskih klerikalcev, na čelu jim Dr. Šusteršič. In tako politiko so podpirali češki radikalci, slovenski klub in poljska ljudska stranka.

Krivdo za ta zločin imajo v prvi vrsti agrarci. Kaj jih briga, da ne more tisoč in tisoč delavcev več kupovati predragih živil, da ne morejo dobiti več dela v industriji, katero omejuje ravno agrarna zoperna politika. Oni nečejo, da bi se vpeljavalo meso, ker ga hočejo se bolj podražiti. Oni nočejo, da se odpravi žitna carina, temveč dalje gonijo cene žita in moke navzgor. In zato so preprečili delo v parlamentu. Proti cenejšemu kruhu in mesu je tedaj šla obstrukcija.

Vlada je začetkom poskušala, odkupiti agrarcem dovoljenje za trgovinske pogodbe. Za naše šolske otroke, za bolnišniče; za naše vdove in sirote nima denarja. Agrarcem pa se je ponudilo, za vsakovrstne subvencije in premije 54 milijonov kron da bi milostljivo dovolili, da sme parlament sprejeti trgovinske pogodbe. A tudi to je bilo premalo nenasitnim krušnim oderuhom. Z agrarno podraževalno politiko se je združilo nekoliko streberjev, nekoliko gospodov, ki ne morejo pričakati ministrskega fraka in ministrske plače, in med prvimi je Dr. Šusteršič, pa hočejo ovirati delo parlamenta, dokler se jim ne izpolni hrepenenje. Trdijo, da izvira njihova obstrukcija iz narodnih razlogov. Sovini-

stična gonja nacionalistov je omogočila, da se sramotni egoizem podraževalnih patriotov in najzanimkejšje spletke ministrskih streberjev lahko krepčajo pod pretvezo narodne politike.

Spričo te frivolne obstrukcije pa so se pokazale vlada in meščanske stranke enako nezmožne. Zahtevali smo, da stopi parlament v boj proti obstrukciji. Po dolgem obotavljanju in omahovanju, ko je vlada že žugala z zaključenjem zasedanja, so se zadnje uro tudi meščanske stranke pridružile zahtevi socialnih demokratov. Ker se je vlada pokazala nezmožna, da bi pospeševala delo parlamenta, je državni zbor sam vzel stvar v roke. Vse stranke brez razlike narodnosti in vere so se združile, da povrnejo ljudskemu zastopstvu njegove pravice. Spricho te soglasne izjave cellega parlamenta se je klerikalna obstrukcija utrašila svojega lastnega dela; iskala je le še pretveze, da bi preklicala nujne predloge, s katerimi je parlamentu zastavila pot do dela. Nič več se ni govorilo o gospodarskih ali nacionalnih koncesijah za obstrukcijo.

Zadnji hip, ko je bil pot iz zagate najden, je vlada odrekla svoje soglasje, ker je po pravici mislila, da pride njen konec, če se ohrani parlament. Bila je popolnoma zadovoljna, da se je tako zgodilo, ker gospodu Bienenrthu se zdi upodnejše, vladati brez kontrole ljudskega zastopstva.

Socialni demokratje so izpolnili svojo dolžnost. Nemci in Čehi, Poljaki in Rusini so bili složni z njimi v boju proti sovražnikom na vladnih klopih, proti krušnim odelom na levi, proti politikom blaznosti na desni, proti industrialnim hujšakom, kakor proti agrarnim podraževalcem, proti nemškim vladnim mamelukom kakor proti slovanski obstrukciji. Toda oni tvorijo šestino parlamenta; poskus, pripraviti parlament do plodonosnega dela, se je razbil ob nasprotstvu vlade in ob nezmožnosti meščanskih strank. Nezmožne so se pokazale meščanske stranke, da bi vodile ta parlament. Poizkusile so se združiti proti socialni demokraciji, toda niso se mogle zlagati in potem so se začeli vzajemno pobijati. Ljudstvo zahteva dela in kruha, meščanske stranke pa tratijo čas z neplodnim preprirom; skupaj ne gredo in druga proti drugi ne gredo, da bi priborile narodne pravice in dosegle narodni mir in če zahtevamo od njih plodonosnega socialnega dela, odgovarjajo z nacionalnimi frazami. Od njih se ne more pričakovati pomoči; samo od delavskega ljudstva samega lahko pride pomoč. Vsak naj postane agitator. Vsak mora poučiti svojega soseda, svojega tovariša o razlogih parlamentarnega propada, vsak mora zahtevati računa od krivcev, vsak mora pokazati svojemu narodu, da vodi le ena stranka boj proti agrarnemu krušnemu oderuštvi, proti razbijalcem parlamenta, proti ljudskim sovražnikom, proti vladi.

Zberite se pod rdečo zastavo v boj za kruh in za delo, za pravice naših starcev in pohabljenec, za svobodne brate svobodnih narodov!

Glasovi iz tužne Dalmacije.

Stoletno gospodarjenje laške signorije, narodnih prvakov in popov pobarvanih s trobojnico, je stvarilo iz nekdanj cvetoče Dalmacije, razvaline, med katerimi pobira preko glave zadolženi „seljak“ ostanke nekdanj plodovite žetve.

Glavni pridelek dalmatinskih seljakov je vino in koruza. Ali, vino je prodano že naprej, za leta. Komaj požene trta cvetje, že prihajajo prekupčevalci, ki liki gosencam planejo po vinogradih, delajo pogodbe z zadolženim seljakom, ki so prisiljeni prodati vino predno še trta rodi po najnižji ceni, da se tako rešijo eksekucije.

Ob obalih morja — se pa sprehaja sinjorija, narodni boritelji in dobro rejenci popje ter uganjajo razne narodne burke, samo da bi s tem preslepili narod — svojo

molzno kravo. Kdo bi se čudil potem, da se Dalmatinci trumoma izseljujejo iz svoje žalostne domovine in iščejo v tujini boljše bodočnosti.

Mladina ponuja svojo delavno moč c. kr. državnim železnici in se udičuje za delavca. Marsikak mladenič si šteje v posebno srečo če je našel tako službo.

Ali razmere, v katerih ondotni železničarji živijo, so naravnost neznosne — kup dolžnosti, nič pravic. Nizka plača in dolg delavni čas, so posledica brezbriznosti, v kateri živi večji del ondotnih uslužbencev. Domačim rokodelcem v splitski delavnici, se plača najnižja mezda, dočim v Split predstavljene tuji delavci dobe redno višjo plačo, ob enaki sposobnosti.

Higijenični predpisi se v delavnici ne vpoštevajo. Ravnanje z delavci je slabše nego v kaznilnicah. Prižob se ne sprejema, in ako se že kajera vzame na znanje, potem gorje tožitelju. Vsak predstojnik je nekak paša v svojem kraljevstvu.

Najslabše se godi delavcem na progi. Ti niso niti upisani v provizijski sklad, če tudi obstoje za c. kr. državno želznico predpisi, na podlagi katerih bi moral vsak delavec v ta sklad biti sprejet po enoletnem službovanju.

Na raznih postajah imajo ogibni čuvaji 18-urno službo in so potem le 6 ur. prosti. Sprevodniki nimajo ne vožnega reda, ne inštrukcij. Turnus je tam nepoznan; 18-ur vožnje in po kratkem odmoru zopet v službo. Zavirači morajo po 18 ur trajajoči vožnji iti v skladišče po celi dan nakladat in razkladat blago. Dogodi se dostikrat, da morajo ti uslužbenci mesto k počitku, še isto noč iti zopet v službo.

Pa tudi železniški zdravniki ravnaajo z vslužbenci večkrat tako surovo in nečloveško, da so prizadeti dostikrat prisiljeni, obračati se za slučaj bolezni do privatnih zdravnikov in plačati zdravila iz lastnega žepa. V nečloveškem ravnanju z bolniki se posebno odlikuje železniški zdravnik v Sibeniku Dr. Korajca. Postajenačelnik Milič v Sibeniku postopa z uslužbenci despotično in samovlastno. Radi njegovega postopanja z uposlenimi se je vložilo že več pritožb na ravnateljstvo c. kr. državne železnice v Trstu.

Koncem pretečenega meseca se je vršilo po Dalmaciji več zaupnih sestankov, pri katerih so se sprejele, pritožbe železniških vposlencev. Železniški tajnik sodrug Kopač, pod katerega področje spadajo dalmatinske proge je sestavil zaznamek vseh teh pritožb in jih predložil ravnateljstvu c. kr. državne železnice. Ravnatelj je obljubil, da zadevo preišče in tudi odpravi vse našle nedostatkosti.

K.

Občni zbor

**poklicno združne zavarovalnice proti ne-
zgodam za avstrijske železnice.**

12. junija t. l. se vršil XIX. občni zbor kateremu je predsedoval c. kr. ministerski svetnik Adolf Kaiser.

Navzočih je bilo 41 imenovanih odposlancev, ki so zastopali 967 glasov in pa 48 izvoljenih odposlancev ki so zastopali 982 glasov.

Pred prehodom k dnevnem redu je predsednik predstavil nadzornega komisarja g. Wolfgang grof Wolkenstein-Rodenegg, nadinspektor c. kr. generalnega nadzorstva avstrijskih železnic.

Za podpisalce zapisnika sta bila izvoljena gosp. Adolf Scheiber od c. kr. priv. čeških komercialnih železnic in Adolf Eisler, odposlanec trgovinskemu ministerstvu. Pristojnih zavarovanih državnih uslužbencev.

K prvi točki dnevnega reda, »poročilo predstojništva« je poročal sodr. Robert Scherbaum, nadsprevodnik c. kr. priv. južne železnice, ter povdarja, da se je trudilo predstojništvo, ugoditi pri obnem zboru

izraženim željam, tako da so zavarovanci z delovanjem predsedništva do malega zadovoljni. Velike koristi je bil tudi vpliv izvoljenih članov predsedništva, ki so bili kot zaupniki osebja v vedni dotiki z istim na zborovanjih in v dopisovanju, ter so nata način vedno poučeni o željah in potrebah osebja. Delovanje predsedništva je treba pripoznati s tem, da glasujejo izvoljeni odposlanci za sprejem njegovega poslovnega poročila na znanje, ter mu podelijo absolutorij. Iznenadilo je ipvoljene odposlance, da se ni pripoznan za zaupnika gosp. Vincenc Hanusch, ki je kot namestnik stopil na mesto odposlanca sodr. Glaser-ja. Toraj prosi merodajne kroge, naj vplivajo na to, c. kr. priv. drž. žel. družba odstopi od svojega upora ter predlaga gosp. Hanusch-a za zaupnika. Govornik se spominja umrlega odposlanca, sodr. Adolfa Glaser-ja katerega bodo zavarovanci v častnem spominu ohranili. — Izvoljeni odposlanci so mnenja, da je dolžnost predsedništva, naložiti zavarovalnično glavnicu tako da se bode primerno obrestovala: ob jednem pripoznavajo da se pripusti predsedništvu način izvrševanja. Vsled vedno občutnejega pomanjkanja stanovanj v obrtnijskih središčih in večjih postajah kjer je nastavljenega mnogo osebja bi bilo želeto, da se zavarovalnica ukvarja s stavbo hiš za delavce, kakor to že več let izvaja, in to z najboljšim u. spehom, delavska zavarovalnica proti nezgodam v Gradcu. Kar je pri tem zavodu mogoče, je mogoče tudi pri poklicno združni zavarovalnici proti nezgodam. Nadalje omenja govornik nezgodno zavarovalno zakonodajstvo ter povdarja, da se je lansko leto samo še govorilo v vladini nakani poslabšanja predpisov pri nameravanih reformah delavskega zavarovanja, kar bi zavarovane železničarje hudo zadelo, in to je sedaj že izvršena stvar. Čeravno se na lanskem obnem zboru in v tisočih zborovanjih železničarjev tem nakanam odločno upiralo, je vendar vlada vkljub temu znatno poslabšala določbe v državnemu zboru predloženem zakonskem načrtu socialnega zavarovanja.

Tako na primer pomenja nevarno postrenje sedanjih določeb § 172, 3 odstavek vladnega načrta, vsled katerega zgubi ranjenec pravico do odškodnine, če je vedoma sam povzročil nezgodo, ali pa vsled izvršenja pri kazenskem sodišču določenega zločina. Nevaren pa je ta paragraf vsled tega, ker pripuša povoljno razlaganje v škodo zavarovanca.

Določba § 173, 2 odstavek, tičoč se podaljšanja karenčnega časa od 4 na 13 tednov, je istotako v veliko škodo zavarovancev, in to ne samo za vožno osebje, pri katerem izostanejo vožninske doklade, ki znašajo velik del spremenljivega zaslužka, celih 13 tednov namesto 4, temveč tudi za uslužbence, ki dobivajo dnevno mezdo, in bi imeli v slučaju ponesrečenja skoz celih 13 tednov samo 60-odstotno bolniško podporo.

V § 174, lit. b. nameravana dvanajstdelna delitev polne rente je pripravna oškodovati vsled nezgode ranjene uslužbenec, ki se bode prav gotovo v praksi izvrševala na škodo uslužbencem.

Določba § 176, vsled katere morajo bolniške blagajne plačevati skoz 13 tednov zdravniške stroške, pomenja težko obremenjenje bolniških blagajn, ki bi bile potem prisiljene skrciti članom do sedaj podeljene višje podpore.

Po določbah § 178, 3. odstavek se za more odposlati ranjenec kakšnemu zdravilskemu zavodu in to tudi proti njegovi volji, ako izreče le en zdravnik v tem oziru svoje mnenje, kar bi mnogokrat dalo povoda šikaniranju Čeravno pomenja ta določba že sama ob sebi skoz in skoz neopravičeno poostrenje dosedanjih predpisov, vendar prejšnjemu predsedniku zavoda, katerega je vlada pozvala da izreče svoje mnenje o vladnem načrtu, še ni bila zadosti ostra. Zahteval je sprejem določbe, vsled katere naj se ranjenca, ki se brani iti v bolnišnico, k temu

prisili z vstavljenjem oziroma nepriznanjem rente.

Gotovo se ni čuditi da ni sedanji vladin predlog bolji kakor je bil Koerberjev načrt, če izhajajo take zahteve od zastopnikov zavarovancev.

Po § 222 vladnega načrta imajo zavodi pravico ranjencu dati odkupnino, tudi proti njegovi volji, če je zmanjšana zmožnost v izvrševanju poklica samo za šestino. Povzročilo bi to veliko škodo za ranjenca, če bi se pozneje poslabšalo njegovo stanje, ker v tem slučaju nima zavod nobenih dolžnosti več do zavarovanca. Tudi bi se vsled te zavodove pravice nižje določila ranjenčeva zmožnost v izvrševanju poklica, nego je to v resnici.

Po § 40, štev. 4 so pogrebni stroški večinoma manjši, nego dosedaj. Istotako krivična je določba § 185, radi sestave predsedništva napram dosedanjim dotičnim določbam.

Pa še bolje pride:

§ 143 Koerberjevega načrta določa, da je največja renta za zaostale enaka polni renti, kar pa je bilo po mnenju prejšnjih krščansko-socialnih odborov članov še vse preveč, ker če nastopi smrt po daljši in trajni bolezni, je to v gmotnem oziru le olajšava zaostalom, ker se število v družini zmanjša za eno osebo, ter vsled tega ni potrebno da dobivajo zaostali ravno tako veliko rento, kot dokler je še živel ranjenec.

Ali ni goroštasno, če obdoljuje vlada železničarje kar skupno, da si oni želijo postati kruljavi, ter premišljeno za tem stremijo samo da bi dobili pokojnino in rento. Vsled česar določa § 232 za ranjence, ki dobivajo od pokojninskega ali provizijskega sklada, ali pa naravnost od delodajalca invalidno ali starostno rento itd., da bode pravica do nezgodne rente toliko, kolikor presegate obe renti skupaj zaračunjen letni delavni zaslužek.

Proti vsem navedenim in v zakonskem načrtu se nahajajočim nameram poslabšanja protestirajo vsi zavarovanci, ter pričakujejo od merodajnih krogov, da ne opustijo ničesar, kar bi zamoglo onemogočiti nameravano poslabšanje. Govornik prosi navzoče vladne zastopnike, naj obvestijo c. kr. železniško ministerstvo o mnenju železniškega osebja. Istotako bodo skrbeli zavarovanci da se obvesti v njihovem mnenju tudi državni zbor.

Gosp. poštni oficijal Adolf Eisler (odposlanec c. kr. trgovinskemu ministerstvu pristojnih državnih uslužbencev) se strinja z izvajanjem predgovornika o načrtu socialno-zavarovalnega zakona, ter omenja, da odobraval poštni uslužbenci samo eno točko, namreč razširjenje zavarovanja proti nezgodam tudi na veliko število državnih uslužbencev, ki so se morali do sedaj v slučaju ponesrečenja poganjati za svoje pravice na podlagi obvezno-dolžnostnega zakona. Ker se je prepričal vsled delovanja predsedništva, da ono ne dela razločka med železniškim in poštnim osebjem v postopanju proti ranjenim zavarovancem, ter ne izvaja iz malega števila zavarovanih poštinih uslužbencev, da bi se njih želje prezirale, bode glasoval za sprejem poslovnega poročila na znanje. Sicer mu je to stališče otežkočeno s tem, da je bilo tudi v preteklem letu poklicanih k preiskavi nezgodnih slučajev malo zaupnikov izmed zavarovanih poštinih uslužbencev in da predsedništvo hodi še vedno svojo pot — z ozirom na krajsanje rent pri povišanju plač — dasiravno se dosledno opira na zakonske določbe. Zakonski načrt socialnega zavarovanja bode našel odločni odpor tudi pri zavarovanih državnih uslužbencih. Če je imel pri lanskem občnem zboru priložnost nekatere določbe Koerberjevega načrta o prenovi delavskega zavarovanja priznati za primerne željam poštinih uslužbencev, posebno pa določba § 137 o rojmu škode ter § 192 ki se tiče dajanja bolniške podpore b času karence, mora danes opozoriti, da so izginile ravno te do-

ločbe iz zakonskega načrta o socialnem zavarovanju. Naloga predsedništva je, da se tudi ono potruži za zopetni sprejem omenjenih določb; če pa to ni mogoče, tedaj je bolje da se izloči železnice z zavarovanjem proti nezgodam iz zakonskega načrta. Vvedenje socialno-zavarovalnega zakona v predloženi sestavi bodo znali prizadeti krogi državnega uradništva odvrniti z najskrajnejšimi sredstvi.

Odposlanec sodr. Fran Schimon (strojevodja c. kr. drž. žel. ravnateljstva na Dunaju) se istotako strinja z izvajanjem sodruga Scherbaum z ozirom na zakonski načrt socialnega zavarovanja. Naročeno mu je od zastopnikov zavarovancev, da znova opozori na dolgoletne želje, naložiti en del zavodove glavnice v delavskih hišah. Kako potrebno je glavnico ne samo v vrednostnih papirjih naložiti, pokaže jasno v letošnjem poslovnem poročilu omenjena kurzna zguba, ki bi bila gotovo mnogo večja, če bi bil res nastal razpor, ki je pretil naši državi proti koncu poročilnega leta. Ugovor, da se investiranje v zemljiščih ne obnese, ne velja in naj se ne veruje istim ki prerokujejo poraz v tem oziru, ker se ta navadno ne uresniči. Dokaz za to njegovo trditev je stavbeno društvo v Hütteldorfu, ki se čvrsto razvija. Gotovo bi se dala tudi v drugih slučajih izvršiti stavka delavskih hiš, na način, ki gotovo zabrani vsak neuspeh. Predsedništvo naj torej obrne pozornost na to zadevo, ter vsaj poskusi s stavbo delavskih hiš.

Odposlanec, sodr. Tschofenig, nadsprevodnik c. kr. drž. žel. ravnateljstva v Trstu, opozarja na nezadostne obratne naprave na postaji Pod Rožčico (Rosenbach), ter priporoča zavodu, naj posveti zadevi več pozornosti, in to iz stališča zabranjenja nezgod. Nakladni profil kakor tudi ena rampa za premog sta tako postavljena, da je neizogibno ponesrečenje uslužbencev ki se slučajno nagnejo iz mimo vozečih vlakov.

Nato odgovarja predsednik sledeče:

Če se je danes napadalo vladni predlog o socialnem zavarovanju, mora se vendar tudi gledati na to, da zavodovemu predsedništvu kot takemu ni mogoče se vtikati v zakonodajstvo. Gotovo se bodo uvaževala izvajanja gg. odposlancev o zakonskem načrtu, če se pa ne bodo izpolnile vse njih želje, naj ne delajo zavodovega predsedništva za to odgovornega. Sploh pa se je mnogo slikalo tudi letos s pretemnimi barvami. Če se pregleda motivno poročilo k nezgodno-zavarovalnemu zakonu od leta 1887, se zamore računati da znašajo doneski, s katerimi je pokriti vse izdaje kakor so jih nameravali zakonodajalci, približno 2 1/2 odstotkov. Primerjamo pa s temi sedanjim zavodove izdaje, za katerih pokritje je treba doneskov približno 5 odstotkov, tedaj vidimo, da zavod pri izvrševanju zakona daleč presega namere zakonodajalca.

Kar se pa tiče stavb delavskih hiš iz zavodovega imetja, mu še ni znano da bi se obrestovale primerno stavljene hiše s 4 odstotki. Navezan pa je zavod na tako obrestovanje in tudi glavica se mora tako naložiti, da se v potrebi lahko realizira. Zavarovalni tehniki, katerim se je danes predbacivalo črnogledje, so imeli se svojimi prerokbami, žal, le preveč prav. Če bi se zavodu nudila priložnost glavnic naložiti s koristjo v delavskih hišah bode predstojništvo poseglo prav gotovo po tem pripomočku. Omeniti je pa tudi, da ravno sedaj namerava uprava državnih železnic z veliko glavnico staviti v raznih krajih delavske hiše, tako da se bode za daljši čas zadostilo tem zahtevam posebno za uslužbence državnih železnic, katerih je več med zavarovanimi in ki bodo dobili po ceni primerna stanovanja. Vsled tega tudi ni pravega povoda več za te zahteve.

Kar se pa tiče pomanjkljivih obratnih naredb ene postaje, ki jih je omenil eden g. odposlanec, je govornik mnenja, da bode pristojno službeno mesto gotovo te neprilike odpravilo, ako se mu to naznani. Tudi c. k.

občno nadzorstvo avstrijskih železnic ne prezre ničesar v tej smeri, tako da vsled tega ni potrebno vplivanje zavarovalnega zavoda.

K drugi točki dnevne reda: „Poročilo pregledovalcev o računskem sklepu za l. 1908 ter podelitev absolutorij predsedništvu“, poročila v imenu pregledovalcev odposlanec sodr. Scherbaum, da je skrbno pregledan poslovni račun s prilogami in računskim sklepom (bilanco), ter natančno primerjan sklep od 31. decembra 1908 z dotičnimi knjigami, ter popolnoma v redu, vsled česar oni predlagajo, da se predsedništvu podeli absolutorij, kar se je enoglasno sprejelo.

K tretji točki dnevne reda: „Predlog predsedništva za spremenitev § 21 zavodnih pravil“, povzame besedo zopet odposlanec sodr. Scherbaum, ter vpozarja na to, da je on že na lanskem občnem zboru sprožil misel za spremenitev tega paragrafa. S tem predlogom se ugotovi že opetovano izraženi želji zavarovancev, ker so se uslužbenci železnic, ki imajo pravico do zastopstva v predsedništvu po enem izmed njih izvoljenem članu, čutili zapostavljene s tem, če sta izstopila izvoljeni član in njegov namestnik iz odbora, da so bili ves ostali čas zastopani z ednim članom njim tuje železniške uprave.

Govornik je nameraval predlagati tudi spremenitev § 28. zavodnih pravil, a je odstopil od te namere, ker se je predsedništvo na spodbujanje zastopnikov zavarovancev obrnilo na c. k. železniško ministerstvo, ki je dalo povoljni odgovor, tako da je kmalu pričakovati ugodne rešitve te zadeve.

K četrti in zadnji točki dnevne reda: „Volitev treh računskih pregledovalcev in treh nadomestnikov“, je predlagal odposlanec sodr. Fran Schimon (c. kr. drž. žel. ravnateljstvo Dunaj), da se opusti pismena volitev ter da se ista vrši po aklamaciji, kakor je bilo to do sedaj v rabi. Ker temu predlogu ni ugovarjal nikdo, ki ima po § 17 zavodnih pravil, pravico glasovanja, je predlagal sodr. Schimon, da se izvoli namesto umrlega pregledovalca sodr. Adolfa Glaserja dosednji namestnik sodr. Robert Scherbaum in namesto tega pa sodr. Jurij Pinker.

Nato predlaga predsednik, da se na novo izvolijo ostali dosednji pregledovalci, oziroma namestniki. Po aklamaciji so se nato izvolili sledeči:

Z pregledovalce računov gg.:

1. Josip Horak, cesarski svetnik, inšpektor in nadknjigovodja c. kr. priv. žel. Dunaj Aspang;
2. Emil Guisolan, nadinšpektor in ravnateljski tajnik c. k. priv. avstr. ogerske drž. žel. Trutze (St. E. G.);
3. Robert Scherbaum, nadsprevodnik c. kr. priv. južne žel. na Dunaju;

Za njih namestnike gg.:

1. Dr. Karol Weselly, c. kr. vladni svetnik, namestnik ravnatelja c. k. ravnateljstvo drž. žel. v Lincu;
2. Dr. Stefan Gönzky, tajnik c. k. ravnateljstva sev. žel. na Dunaju in
3. Jurij Pinker, nadsprevodnik c. k. ravnateljstva drž. žel. v Pilznu.

Ker je bil dnevni red dodelan je zaključil predsednik XIX. redni občni zbor ob 10 uri 30 min. predpoldne.

Varčnost pri južni železnici.

Pretekli teden so se obrnili socialno-demokratski poslanci, med njimi tudi sodr. Tomschik, Müller, Resel in Pongratz do železniškega ministra v sledeči interpelaciji:

„Že čez šest tednov zanemarljivo južna železnica popravljanje svojih vozov itd., tako da imajo delavci v delavnicah jako

malo posla, ter dela v delavnicah na Dunaju in v Mariboru velik del delavcev samo $\frac{3}{4}$ dneva. To bi bilo nemogoče, če bi se gledalo na to, da so obratna sredstva v dobrem stanju.

Znano je, da je južna železnica vsled slabih denarnih razmer primorana varčevati, in se temu tudi nihče ne upira, dokler se ne pusti v nemar varnost prometa. Znano je pa tudi, da obratna sredstva ravno pri južni železnici dosedaj niso v dobrem stanju ter bodo vsled tega postopanja še bolj zanemarjena.

Če južna železnica postopa še nadalje na ta način, da izdatke znatno zmanjša, kar izvaja v tem oziru oziroma že dalje časa, ter ne popravlja redno vozov itd. bode že itak velika nevarnost, ki je pri tej železnici že kaj navadnega, vedno večja.

Vsled tega stavijo podpisani sledeča vprašanja:

1. Je znano to stanje g. železniškemu ministru?
2. Kaj namerava ukreniti g. železniški minister, da se preteče nevarnosti zabrani?
3. Je g. železniški minister voljan vporabiti ugled železniškega ministerstva, ter primorati južno železnico, da ta v polni meri popravlja, oziroma v redu vzdržuje svoje vozove itd.?

Dopisi

Iz Brežic. V zadnjem času so se pri nas odigravali prav važni dogodki. Majhni smo sicer in od vseh strani obdani od sovražnikov, toda naša trdnjavnica je trdna ko skala in nasprotniki se zaman trudijo s svojimi naskoki, da bi jo nam razdejali. Zares prav dosti imajo z nami opraviti, a smo neupogljivi. Glavno oporo naše organizacije tvorijo progovzdrževalni uslužbenci, pod spretnim vodstvom prožnega mojstra *Rotmanna*, ki neustrašen osamljen odbija energično strupene napade vseh naših sovražnikov. Delavci v skladišču, ki so odvisni, oziroma stoje pod nadzorstvom našega gospoda načelnika, se nekako ogibljejo organizacije, strahopetni so in boje se svoje sence. Žalibog moramo konstatirati, da tudi skladiščni mojster, ne moremo reči *sodrug* in zato rečimo *gospod Gutmacher* ni več v naših vrstah, organizacije, odkar je prišel iz Trsta. Seveda se kaže proti nekaterim osebam, ki ga danes ne poznajo, še prepričanega socialnega demokrata in se mu kar sline cedé, ko govori o organizaciji. Vse to seveda le na zunanje, dočim je resnica le-ta, da on ni več naš *sodrug*, ga ne moremo smatrati za *sodruka*, ker sploh ne plačuje več društvenih doneskov in ker s druge strani moramo iz njegovega dvomljivega ponašanja sklepati, da se sploh boji priti v dotiko z ljudmi, ki imajo z našo organizacijo kakega stika. Vsaj tak vtis je napravil na nas g. *Gutmacher*. Nadejali smo se, da dobimo z njim vrlo pomoč za našo organizacijo, pa smo se zmotili. Vse to se nam od njega prav čudno zdi, ker si namreč ne moremo raztolmačiti, v čem tiči ta njegov strah pred organizacijo, oziroma pred načelnikom in pred drugim uradništvom. Masla menda nima na glavi, da bi se bal iti na solnce. Počakajmo, morebiti nam bližnja prihodnost prinese kaj, kih pojasnil. Razume se, da so skladišni delavci, po komandi gospoda načelnika ali pa vsaj z ozirom na njegovo prijateljstvo z g. Dr. Benkovičem v „taboru“ „Prometne zveze“. V krogu te organizacije se dogodi marsikaterikrat kaj važnega in zanimivega. »Prometna zveza« je v časti vseh in njeni

pristaši se seveda tega tudi zavedajo in menda to zavest tudi izrabljajo.

Na našem kolodvoru se toliko blaga pokrade, da kakor menda nikjer drugod. In železniška uprava je štela že tisočake in tisočake odškodnine. Sedaj zmanjka kave, sedaj sladkorja in zopet kak sodček konjaka itd., vse taki množini, da se lahko pod pazduho oziroma pod jopičem ali pa pod predpasnikom skrije. Pritožujejo se trgovci z vinom da dobivajo vodenno vino dočim jih odpošiljalci zagotavljajo, kar je sicer tudi samo po sebi verjetno, da so odposlali ono vino in tako kakoršnega je trgovec kupil. Če vemo, da je ključ od skladišča vedno v načelniški pisarni, se nam zdi naravnost uganjka, kdo je tat, in kako more priti v skladišče. Tudi premoga vedno zmanjkuje. Železniška uprava je plačala že precej tisoč odškodnine, za blago, ki je na naši postaji izginilo. Kako je pa s preiskavami v tem pogledu, ne vemo, menimo pa, da se ne postopa z ono strogostjo in natančnostjo, katere bi bilo v takih slučajih potreba. To vemo, da se še ni v nobenem slučaju slišalo da so dobili tata.

Vsa stvar je precej karakteristična... Sodrugu *Rottmannu* se je pa vendar posrečilo naleteti na jednega »tovariša«, ali ko se že imenujejo, od »Prometne zveze«, in sicer nekega *Ferenčaka*, ki je ob 11. uri po noči basal ob *prišgani sretilki*, v vagonu na postaji premog v vrečo in ga zadel na ramo, da ga ponese domov. Seveda je to *Ferenčaka* iznenadilo in je začel na pol prositi na pol pa prisiliti *sodr. Rottmanna*, da ga ne naznani češ: oh se to ni nič, saj nisem še nikdar pa tudi nič več ne bom. *Sodr. Rottmann* pa je hotel storiti svojo dolžnost hotel je, da stvar v interesu železnice in v interesu poštenih sodrugov pride v javnost. Zato se je vnel mej njima boj, cukala sta se za vrečo kot corpus delikti in nazadnje je ostalo v roki *Ferenčaku* en kos njegovega jopiča. Seveda je potem tat še letal z nožem za *sodr. Rottmanom*. Čudno je zopet, da na postaji niso nikakor mogli verjeti, da bi bilo kaj takega mogoče in nikomur se ni zdelo vredno, da stvar takoj vzame na zapisnik. Razumemo to seveda prav lahko, če vemo da se je šlo za člana krščanske pobožne Dr. Benkovičeve zveze.

Samo veliki eneržiji *Rottmanovi* oziroma *zendarmeriji* se je vodstvo postaje moralo ukloniti, da je stvar preiskala drugi dan nato, tako, kakor je bila potreba. Seveda je »poštenjak« najprvo hotel dolžiti *Rottmanna*, da je on kradel in je obdolžil par drugih naših sodrugov tatvine. Mislil je seveda, da stvar ne gre izven postaje in zanašal se je, da bodo že gospod vse naredili. Stvar je prišla pred sodnijo, a g. dr. Benkovič ga je pustil na cedilu, v strahu, da ga doleti v drugič to, kar ga je doletelo v Zagorju. »Sodrug« *Gutmacher* mu je bil tudi precej naklonjen, kakor smo čuli. Rekel mu je, nič se ne boj, jaz sem že vse dobro zate povedal. Konec je pa bil le ta, da je nesrečnež dobil štiri mesece ječe radi nevarnega pretenja in radi poskusa tatvine. Pred kratkem so mu pa dodali še v Brežicah radi žaljenja časti, ker je zmerjal *sodr. Rottmanna* in ga obdolžil, da je bil onega večera, ko ga je naletel v vagonu basati premog popolnoma pijan, ter radi obdolžitve tatvine na škodo sodrugov *Nepužlana* in *Počeka* še 10 dni zapora in dva trda ležišča.

Tako je bil premagan jeden najstrastnejših nasprotnikov naše organizacije, kate-rega ni mogla ukrotiti nobena sila. Ni se pokoril, tudi to je značilno, nikomur na postaji, niti načelniku ne, in delal je, kar je le hotel. V času preiskave je bilo vse zanj in do zadnjega trenutka je vse upalo, da se mu ne zgodi prav ničesar hudega.

Tako sem Vam prav na kratko povedal, kak duh veje na naši postaji in kaj se dogaja. Bojimo se, da prav v kratkem pride še kaj lepšega na dan, ki bode patriarhalno življenje na naši postaji označilo že v svetlejši luči. Morebiti na svidenje!

Na Celjskem kolodvoru se ne more šikan več prenašati. Zdaj leto je prišel za načelnika postaje višji **revident Kügler**. Mislili smo sploh, da so za delavce nastopili boljši časi, in delavstvo se je oddahnilo, ko je »von« *Franken* zapustil postajo, toda zmotili smo se. *Franken* je tepel z biči, *Kügler* pa s škorpijoni. Dobro vemo, da je njegova naloga, kontrolirati kolodvor, ali tako ko ga kontrolira on, je neznosno. Po štiri do petkrat prehodi celo postajo; zdaj mu ne leži ta kamen prav, zdaj drugi voz ni prav postavljen, zdaj zveči delavec tobak, ima raztergane hlače, je golorok, je gologlav, zdaj visijo na vratih sukne raztrgane, vse tako dobi, samo tega ne vidi, kako se ljudstvo muči in trpi od ranega jutra, od 6 uri zjutraj do $\frac{1}{2}$ 9-ih zvečer, če je potreba, pa brez vse plače. Delavnega reda pa celjsko delavstvo še danes nima, kar je od ravnateljstva že zdavnaj dovoljeno. Pa kaj, ko je gospod tajnik *Prelog* šef, kar on reče, to mora biti. Večkrat se je že izrazil, da dokler bo on v Celji ne bodo imeli delavci delavskega reda. Prav pred kratkem je govoril, da bode že gledal, da dobi samo pridne ljudi v skladišče, namreč take, ki ne bodo pri soc.-demokratski stranki. Upam, da se mož zelo moti. Prepoveduje tudi, da ne sme nobeden iti v gostilno na malo južno ali na večerjo. Načelnik *Kügler* ima ravno sedaj, v tem času mesec dni dopusta; gosp. *Prelog* si pa misli, sedaj je čas, da pokažem svojo moč.

Neki nastavljenec je bil kaznovan radi malega prestopka, in je moral svoj akt podpisati. Toda ni ga dobil on sam brati in podpisati, zvedeli in videli so ga vsi gospodje uradniki prej nego dotični uslužbenec. In gospod *Prelog*, namišljeni načelnik se je izrazil, da privošči vsakemu uslužbencu, če je kaznovan. Umestno je, da se onega, ki je kaj napačnega napravil, pokliče na stran, se ga posvari in pokrega, če je to sploh zaslužil, ne pa tako kakor je v Celji navada, da se ravno takrat prav kriči nad uslužbencem, ko je največ ljudi pod verando, in sicer kriči, kot nad kakim hudodelcem. Po vseh kolodvorih imajo odločen čas, da vslužbenec naroči premog, samo v Celji se za to ne ve. Če prideš 20., 30. ali 31 dne vsakega meseca je prekmalu; če prideš zopet prvega je pa spet prepozno. Dobro bi bilo gospode načelnike *Küglerja* in *Preloga* vzrašati, kedaj se prav-zaprav premog naroči, da se bodo uslužbenci potem ga držali da ne bodo mesece brez premoga in primorani pri tej draginji še posebej derva in premog kupovati. V vseh družinah gre trdo za vsakdanji kruh. Najbolj pa g. *Preloga* boli in peče če vidi železničarja nesti kako prtljago in si s tem zasluži kako desetico. Najrajši bi mu jo iz grla potegnili.

Za to si celjsko osobje ne želi družega nego da bi ta »prijazni« gospod postal kmalu načelnik in da bi šel od nas proč. Na drugi strani se nam pa zopet smilijo dotični delavci, ki bi prišli pod njegovo komando.

Celje. Lep vzgled v obrekovanju nam kaže nemški nacionalce, centralno ogibni mojster Jos. Amberger, ki meni da se brez njega sploh nič ne opravi. Dne 21. junija je bilo v Laškem trgu pregledovanje ogibov, kjer je prisostoval tudi eden gg. inženrjev celjske progovzdrževalne sekcije. Ta dan je imela pri zatvornicah v Laškem službo žena čuvaja Knez-a ko je vlak št. 833 privozil mimo je imela žena zatvornice že davno zaprte, kar je videl tudi en drug uslužbenec.

Ker je vlak pri distančnem signalu zažvižgal, se je ustil Amberger, da je to bilo vsled odprtih zatvornic, brez da bi se bil prepričal. A tudi ni pomislil, da bi se svojo nepremišljeno trditvijo škodoval čuvajevi ženi.

Svetujemo temu gospodu, ki tudi organizacije kar videti ne more odkar je poduradnik postal, da se naj za svoje stvari briga, druge pa naj v miru post. Vtisnite si to dobro v spomin g. Amberger!

DOMAČE VESTI

N. D. O. berači! »Rdeči prapor« piše: — Ljubljanska »N. D. O.« fehtari pri podjetnikih. Denar je nervus rerum, to vedo tudi zizibambule, ker jim ne pada iz nebes kakor Izraelcem mana v puščavi in ker nimajo delavcev, ki bi si sami napravili bojno blagajno, razpošiljajo po Ljubljani sledeči cirkular, kateremu prilagajo kar poštno položnico: Velečenjeni gospod! Kakor Vam je znano, ustanovila se je v Ljubljani »Narodna delavska organizacija«, ki je že v kratkem času svojega obstoja pokazala svojo življenjsko moč ter dokazala, da hoče z vztrajnim in energičnim nastopanjem, na podlagi samopomoči pomagati narodnemu delavstvu boljšega položaja. Ker razne internacionalne organizacije izrabljajo naše delavske mase samo kot števeni material ob raznih volitvah itd., je samoumevno, da bode »N. D. O.«, ko iztrga delavstvo iz teh rok, ogromno pripomogla k celotnemu narodnemu razvoju. Poznavajoči Vaše narodno čuvstvo, usojamo si vabiti Vas, da tudi Vi pristopite kot podporni ali pa ustanovni član ter nas tako materijelno utrdite in materijelno podprete, na potu k našim ciljem. Ustanovnine je enkrat za vselej 50 K. Podpornina 6 K. na leto. V nadi, da Vas lahko beležimo v vrste blagohotnih podpornikov »N. D. O.«, se vnaprej zahvaljujemo: M. Cimerman, t. č. blagajnik. Slavoj Škerlj, t. č. tajnik. Rudolf Juvan, t. č. predsednik. NB. V slučaju, da pristopite »N. D. O.« v gori navedenem smislu, izvolite se poslužiti našega poverjenika, ki Vas v najkrajšem času obišče. Okrožnica se razpošilja trgovcem, pa tudi drugim delodajalcem. In ta kompanija hoče organizirati delavce! Danes jemljejo denar od podjetnikov, pa naj jutri vodijo delavce v boj proti tistim, ki jim polnijo blagajno? Kdor ne spozna te brezobrazne sleparije, mora biti slep na obe očesi. Pa bodo zaman iskali med zavednimi delavci tepcev, ki se bodo dali organizirati za podrepno gardo izkoriščevalcev.

Prosimo naše čitatelje da si te vrstice dobro zapomnijo, da bodo vedeli na kak način meni osrečiti »N. D. O.« delavce. Obzrlujemo pa vsakogar, ki se dá premotiti po teh sleparijah.

Izpred sodišča. Pred okrajnim sodiščem v Trzinu (Monfalcone) se je dne 7. t. m. vršila kazenska razprava proti strojevodji sodr. Mischovu iz Červinjana in proti premikaču sodr. Josipu Bruschina iz Trziča, radi prestopka proti varnosti človeškega zdravja, češ da sta nekega zimskega večera ob močni burji in ob dežju zakrivila na tr

žiški postaji trčenje lokomotive ob dvaosebna voza, vsled česar se je jeden potnik, ki je bil slučajno v vozu, nekoliko poškodoval na čelu in si baje tako močno pretresal možgane in pa razburil živce, da mu je železniška uprava morala plačati v ime odškodnine 3000 kron.

Strojevodja se je v prvi vrsti izgovarjal na to, da bi mu bil premikač Bruschina dal s svetilko napačno znamenje, to je mesto »počasi«, »naprej« in da tudi ni čul piska njegove piščalke in da je vsled tega vozil z isto hitrostjo naprej, meneč, da je tir prost. Čul je premikačevo znamenje »stoj«, toda že prekasno, ker lokomotive ni mogel več momentamno ustaviti. Vendar pa ni izključil, da premikač Bruschina ne bi bil dal znamenje »počasi« in priznal, da je tudi mogoče vplivalo vreme, posebno močna burja na Bruschino svetilko tako, da je znamenje »počasi« on napačno tolmačil. Premikač Bruschina je trdil da je storil svojo dolžnost in dal vsa znamenja po službenih prepisih in dostavil, da je lahko pripisati slabemu vremenu, da strojevodja ni prav razumel oziroma ne slišal njegovega znamenja »počasi«.

Zaslišane priče so razbremenile oba obdolženca. Vlakovodja Reigel iz Trsta je sicer rekel, da je tudi on znamenje, dano od premikača Bruschine razumel za »naprej«, a ne za »počasi«, vendar, ni trdil, da je bilo jedno ali drugo, dostavil je pa sledeče: Gospod sodnik, jaz vam povem, da tukaj in ne jeden ne drugi naših dveh obdolžencev kriv nesreče. Kriva na tem je jedina železniška uprava sama, ker ne da zadosti osobja na razpolago in proti našim službenim predpisom, tam kjer bi trebalo treh ali vsaj dveh oseb, nastavlja samo po jedno osebo. Tako je tudi v našem slučaju premikač Bruschina delal za dva. Premikanje je nevaren posel, posebno za zapenjača in to tembolj v takem vremenu, kakor je bilo v kritični noči. Zato pri tem delu naši službeni predpisi zahtevajo vedno dveh oseb, to je premikača in pa zapenjača. Kako naj je mogel Bruschina opravljati obe te dve službi ob hudi kraški burji in ob dežju in to v nočnem času, s svetilko v roki in s piščalko v ustih. Ne izključujem sicer da ni dal znamenje pravilno, rečem pa, da se mu ne bi moglo prav nič v zlo šteti če ga ne bi bil dal. Na jedni strani je moral paziti na znamenja, na drugi strani pa zopet gledati, kedaj poskoči mej lokomotivo in vagon, da jih pripne skupaj. Oboje točno izvršiti mu ob onem vremenu ni bilo mogoče. In če bi bil on ravnal neprevidno, skočil mej lokomotivo in vagon, bi bil ostal na mestu mrtev.

Sodnik, deželnosodni svetnik g. Silvester je oprostil oba obdolženca ter se v svojem obrazloženju res v glavnem skliceval na krivdo železniške uprave, ki varči z osebjem proti predpisom za vršenje železniške službe na škodo in v nevarnost v svojih uslužbenec, na drugi strani pa zahteva od teh slednjih točno vršenje njihove službe, tudi ne glede na predpise dane od nje železniške uprave same.

Z veseljem omenjamo tako rabsodbo in izražamo svojo zadovoljnost, da je vendar tupatam kak sodnik, ki se ne postavlja kar a priori na stran železniške uprave in ki uvidi da so službeni predpisi več ali manj le pesek v oči javnosti.

RAZNE STVARI

Gostinčarjevo trobilo „Naša moč“, vulgo »lažnjivi kljukec«, prinaša dne 25. junija t. l. iz Zidanega mosta poročilo, v katerem tamošnji krščanski železničarji točijo krokodilove solze, ker si je župnik iz Širj pri obhodu ob Telovem naročil železniško godbo iz Zidanega mosta. Pravijo, da so se godci precej uzorno obnašali, boji se pa da njegova godba ni bila bogu všeč, češ da so godci bogotajci. Širski župnik je med železničarji precej priljubljena oseba — saj je bil večini železničarjev on nekdanji učitelj. Lansko leto so pustili klerikalni trobeci g. župnika na cedilu, ker so se zadnji trenotek zbal radi svoje zmožnosti nastopiti pred javnostjo, pa so jo odkurili hitrih krač po gozdu. Prav naivno povprašuje pisec, jeli g. župnik plačal godce — kakor, da ne bi vedel, da imajo vsi godci eno lastnost, da namreč vprašajo v prvi vrsti za denar in po tem še-le za nebesa.

Saj tako menda delajo tudi gospodje duhovniki. V tem so si pač vsi ljudje precej podobni posebno pa godec in fajmošter. Ta dva možakarja sta se nekoč pogovarjala v gostilni in godec prične pripovedovati gospodu fajmoštru, v kolikih stvareh da sta si oba prav sorodna. Rekel je namreč, tole: Gospod fajmošter, mi dva sva si v treh rečeh popolnoma jednaka in sicer: Oni, g. fajmošter, oživi človeka na duši, jaz ga pa na telesu, nadalje, »viža« in maša nista nikoli preplačane in končno: godčeva »krava« in pa farška bisaga nista nikdar polne... In pobožni dopisnik se povprašuje, če je širski gospod župnik godcem kaj plačal in se mu zdi, da imajo godeci en smrten greh, če so vzeli kako plačo, župnik pa družega če jim je plačal. Ljudje v klerikalnem taboru so res naravnost čudaki. Zvé od samih sinekur, ki vse slone na »veri«, godcu pa, ki se je par ur napenjal tam pri obhodu pa ne privošči niti krajčerja. Vprašajte te vrste ljudi, kaj vendar oni storijo zastonj v čast božjo... Gospod Gostinčar, kaj ne da, Vi gotovo zastonj oznanujete »sveti« klerikalizem. Le ne dvomiti o »dopadajenju« božjem nad vrlimi godci iz Zidanega Mosta.

Kako sodi klerikalni list o klerikalnih vodjih delavcev. »Historisch-politische Blätter«, znanstven list klerikalne stranke v Nemčiji, je pisal pred kratkim povodom dopolnilnih volitev v nekterih volilnih okrajih ki so se smatrali gotovim za centrum (t. j. klerikalna osrednja stranka). V teh okrajih so se upali katoliški delavci postaviti po robu fevdalnim kandidatom, čeravno nekako plaho in vsled tega brezuspešno. Reklo se jim je, da ne sme prevladati razredno stališče v stranki, ki je za vse stanove, in ne v najzadnji vrsti tudi za delavce toliko dobrega storila. Delavci to tudi sami vedo, in toraj ni izmed njih izšla misel na ta upor, temveč iz *matih krogov kjer se dostikrat nahaja kandidat, ki je večinoma tudi uradnik delavstva*. Nadalje piše omenjeni list:

»Samo stremljenje ni vedno vzrok, da se vsiljujejo ti ljudje, ki so večinoma prepričani, da so v stranki potrebni za razširjanje navdušenja za stvar. Večinoma so to ljudje, ki so zvedeni v vseh stanovskih vprašanjih, v drugem oziru pa *še nepopolni elementi, ki še niso zreli niti za politika, niti za delavskega vodja, kakor se prav radi slišijo imenovati*. Pravih delavskih vodjev imamo še *jak malo*. K temu je mnogo več treba, nego samo nekaj agitatoričnega delovanja in nekoliko vztrajnosti v zastopanju stanovskih zahtev. Zato je treba v prvi vrsti *resnega odgojevalnega dela na njih samih*, ter boljše spoznavanje stvari in njih vzajemnosti«.

Nadalje izvaja list v omenjenem članku, da se more takemu nediscipliniranemu vedenju naproti toliko »zaslužni« stranki v okom priti le pod vodstvom izkušenih mož. Toda sedaj še nismo tako daleč.

»Nekteri, ki se imenujejo »vodje«, »vodijo« samo v agitaciji in agitatoričnem stanovskem zastopanju, toda moralčno nimajo popolnega vpliva na množice. Mnogokrat celo opustijo odpraviti nespornost v zadržanju stranke, ter pripustijo da se razširja nezadovoljnost z obstoječimi razmerami, samo da si zamorejo pridobiti vpliv na stranko, pozivaje se na splošno nezadovoljnost«.

Nato svari članek nepopolne ljudi, naj se ne povzdigujejo brezumno ter smatrajo ravnopravni dušernim velikanom. Znano je, da meni marsikateri dvajsetletni »tajnik«, da nastopa mnogo odločneje nego izkušen vodja štiridesetih ali petdesetih let. »Mlade ljudi« je treba še le odgojiti, ter se ne mora prepuščati ta posel njim samim, ker bi preveč pokvarili pred ko postanejo zreli.

Menimo, da veliki vodje klerikalcev že morajo poznati svoje »delavce«! Tu je tedaj črno na belem iz zanesljivega vira, da so klerikalni delavski vodje sami bedaki in klečeplazci. Kakšno mora biti še le stanje ubogih »krščanskih« delavcev, če se dajo voditi takim bedakom in hinavcem!

Nesreče na železnici. V četrtek dne 8. julija zjutraj sta med postajama Laze in Zalog povozila na krišču na progi brzovlak, ki prihaja v Ljubljano ob 6:59 min. in ljubljanski poštni vlak delavca Toma Kraljiča, Gregorja Jelačiča in Jurja Brozoviča, vsi iz Selc, okraj Cirkvenica na Hrvatskem. Jurij Brozovič je bil takoj mrtev, Tomo Kraljič je umrl med vožnjo v Ljubljano. Jelačič pa je umrl, ko je vlak pripeljal sem. Lahko telesno poškodovan je bil tudi delavec Pavel Lončarič. Preslišali so v neprevidnosti prihod prvega vlaka in zašli obenem, ko so se hoteli v zadnjem času umakniti, pod družega, ki ga je v tem trenutku križal. — Na ljubljanskem državnem kolodvoru se je ponesrečil železnični delavec, 20-letni Jožef Avbelj. Dne 28. m. m. okoli pol 2. popoldne so delavci razkladali bukove hlode. Da bi dva sprednja voza nazaj potisnili, so spustili po tiru prazen voz. Avbelj je letel po tiru pred tem vozom, voz ga pa je dohitel in stisnil med odbijače. Strlo mu je prsi. Skočil je iz tira kake tri korake v stran, zavpil: „a, kaj bo pa sedaj“, nakar se je nezavesten zgrudil in po preteku ene ure v deželni bolnici umrl.

Principijelno važna razsodba vrhovnega sodišča glede pojma „prometne nezgode“. Dne 3. avgusta lanijskega leta se je soproga tovarnarja klobukov Karolina Sax vozila po dunajski mestni železnici od postaje Hetzen-dorf do Gupendorferstrasse. Ko je na tej postaji zapuščala svoj kupé, se je gospa prišla z jedno roko za rob odprtine vrat. V tem trenutku pa zdrčijo vrata in udarijo s tako močjo ob roko Karoline Sax, da si jo je precej močno poškodovala. Gospa je po odv. Dru. Miki Feuersteinu vložila proti železničnemu eraru tožbo na plačilo odškodnine v znesku 3265 kron za bolečine in za stroške zdravljenja in je trdila, da je vsled močnega sunka, ko se je vlak vstavljaj morala zagrabit za rob ob odprtini pri vratih in da so ravno vsled tega sunka in vsled višje proge tudi vrata zdrčala. Trgovsko sodišče kakor tudi višje deželno sodišče sta razsodili, v smislu izvajanj zastopnika finančne prokure, češ da predmetna nezgoda ni nezgoda v prometu in da se tožiteljici ni posrečil dokaz, da je nezgoda zakrivila železnica.

Iz tega, da je železnična proga na dotičnem mestu višja se še ne more izvajati nikaka krivda železnice, ker je proga vendar uradno pregledana in nje sposobnost za promet potrjena. Ker sunek ni bil ravno močen, kakor se je že v pravdi dokazalo, tedaj je tožiteljica morala paziti da ne nastavi roke na tako nevarno mesto, kakor je ravno rob ob odprtini vrat. I sažirji tako kolosalnega prometnega sredstva, kakor je ravno mestna železnica pa morajo pri vstopanju v vlak in pri izstopanju še vedno bolj paziti sami na sebe, ker se le na ta

način more omogočiti živahnost velikomestnega prometa, da železniškim uslužbencem ni treba nadzorovati potnikov v vsakem pogledu. Tožbi se iz navedenih razlogov ni ugodilo. Vrhovno sodišče je pa obedve razsodbi kasiralo in jih izreklo za *pravno pogrešne, čeč da ni smatrati samo one dogodljaje za prometne, ki so se dogodili neposredno vsled pomikanja prometnega sredstva, kakor meni trgovsko sodišče, nego da je kot take smatrati sploh vse dogodljaje, pripetivše se na onih napravah v neposredni zvezi s železniškim prometom, torej tudi vstopanje in izstopanje pasažirjev in vse s tem dejanjem v neposredni zvezi se nahajajoče naprave in odredbe železniškega podjetja.* V drugem razpravljanju je z ozirom na mnenje vrhovnega sodišča, trgovsko sodišče tožbi ugodilo, ker železnični erar ni mogel dokazati krivde tožiteljice niti kake tretje osebe in ga je obsodilo na plačilo 516 kron in na povrnitev pravnih stroškov.

Kaj meni papež o stavgah? Ultramontani list »Trierische Landezeitung« omenja nagovor ki ga je imel papež Pij X. na romarje iz škofije Parma.

Omenjal je stavko zemljskih obdelovalcev, ki se je vršila preteklo poletje v Parmskem okrožju ter želel, »da bi slišali in razumeli vsi njegov glas«. Opominjal je romarje, naj slušajo evangelij ter ne zaupajo istim ki drugače uče.

»Vedite da ponujajo krivi učeniki z lakavimi besedami dober uspeh in zboljšanje v materijelnem oziru in vam vzbujajo upanje na boljšo bodočnost, ter vas končno zapuste s praznimi rokami, ko so zasejali med vami neslogo in bedo, ter prinesli v družino in državo nered in jo spravili celo do prelihanja krvi. Skušajo vas odvrniti od vere in vas odvracati od prejema zakramentov in izvrševanja službe božje, katero imenujejo prazno vero. Verniki se naj držijo naukov njih duhovnov, ki oznanjajo bogatim in ubogim njih dolžnosti in skrbijo na ta način najbolje za sočijalni mir. Drugače pa vaši sovražniki, ki pridigujejo stavke katere oškodujejo bogate in uboge, katere razširjajo sovraštvo, ter opustošijo najlepše pokrajine«.

Gotovo je kaj neprijetno to mnenje „nezmotljivega“ krščansko-socijalnim pripadnikom.

Zmaga kurjačev pri georgijski železnici v severni Ameriki. En teden je trajala stavka belih kurjačev georgijske železnice. Zmaga je popolnoma na strani kurjačev, ker je železniška družba v vseh zahtevah popustila. Veliko je pripomoglo k tej zmagi tudi občinstvo ki se je očitno strinjalo z zahtevami kurjačev. Vsprejeti so vsi radi stavke odpuščeni kurjači. Črni kurjači (zamorci), ki so med stavko opravljali službo, se odpuste.

Železnica v atlantskem morju. Kakor je Amerika sploh domovina največjega tehničnega razvoja, tako je tudi pri gradbi železnice, kar se tiče ogromnih in nenavadnih stavb, na prvem mestu. K drugim je prišla v zadnjem času še stavba s katero se ne more nobena meriti. Železniška proga na vzhodnem obrežju Floride se je podaljšala čez morje do mesta Key West. Takoj za Homstidom (Homstead), zadnjemu večjemu kraju na celini, se obrne proti jugo-zahodu čez koralne otoke, katerih je tam kar cela vrsta.

Po velikanskih jezovih in oblokih se spenja čez morje od jednega koralnega otoka do drugega, ki so oddaljeni po 500 do 23.000 čevljev drug od drugega. Do sedaj je dogotovljen samo del od Homsteada do Knights Key, ki je dolg 64 angleških milj (okoli 103 km.), in je tudi že v obratu. Del te proge v dolgosti 14 milj je izpeljan po oblokih in jezovih. Od Upar Matecumbe do Lower Matecumbe se je zgradil jez v dolžini 11.950 čevljev v katerem se nahaja 120 čevljev dolg vzdigovalni most, zarad ladij, ki tod vozijo. Od Lower Matecumbe do Long Key pa vodi 21.800 čevljev dolg jez. Med Long in Grasse Key, ki sta 19.000

čevljev vsaksebi, vodi najdalji obločni most v dolgosti 10.500 čevljev, ki preide na obeh koncih v trden jez. Zadnji del proge od Knights Key pa do Key West, ki se še gradi, je 47 milj dolg. Od teh 47 milj bode izvedenih 29 in pol po jezovih in oblokih. Ta del proge od Pigeona do Little book Key se bode spenjal čez najširji morski rokav v dolžini 22.900 čevljev. V tem delu proge se nahaja med Bahia Honda Key in West Cumberland Key še en vzdigovalni most v dolžini 259 čevljev. Ta most bode za tamošnji promet velikega pomena, ker skrajša pot od Homsteada do Key West za dobri dve tretjini.

Delavci na progi (Oberbauarbeiter) pozor!

Ravnateljstvo južne železnice Vam je na Vašo, dne 1. maja t. l. predloženo spomenico, odgovorilo dne 19. junija t. l.

Odgovor je tak — da ga **ne morete** vzeti na znanje. Na vse Vaše glavne zahteve Vam ravnateljstvo odgovarja s kategoričnim **ne**. Če bi bilo ravnateljstvo le količkaj ponudilo, bi lahko razpravljali o temu: Nič ni nič! Nič pa je dober za oči in ne za želodec.

Od raznih krajev nam prihajaje pozivi, da skličemo demonstrativni shod za delavce na progi v Ljubljano, da se pogovorimo o nadaljnjem postopanju.

Vto svrhu sklicuje po nalogu tajništva, Ljubljanska krajevna skupina, v

nedeljo dne 18. t. m. ob 10. uri

predpoldne v gostilniški vrt pri „Levu“, na Marije Terezije cesti v Ljubljani velik

demonstrativen shod

južno-železniških delavcev na progi

z dnevnim redom:

Odgovor ravnateljstva južne žel. na spomenico delavcev na progi.

Sodrug!

Kdor hoče, da bode ta za osodo delavcev na progi da odločilni shod sijajna manifestacija prizadetih delavcev, ta naj pohiti isti dan v Ljubljano. Le na ta način je mogoče imponirati gospodu ravnatelju Pichlerju.

Vsak delavec na progi naj takoj vložil prošnjo za prosto vožnjo, pa naj tudi navede vzrok, zakaj da gre v Ljubljano.

Na ta shod morajo priti iz vseh pokrajin tržaškega tajništva vsi prizadeti delavci. Kdor bode manjkal, ta zmanjša Vašo moč — katero še nikdar niste nikdar toliko rabili kot ravno sedaj.

Sodrug!

Ne zaupniki — marveč vsi delavci na progah južne železnice, od Polstrave do Kormina, od Št. Petra do Reke, od Zidanega mosta pa do Dobrave, od Pragerskega pa inkluzivno do Maribora, **vs!**, **prav vsi imajo dolžnost da se vdeležijo te demonstracije.** Vsi prevzimate tudi odgovornost za izvršitev tam storjenih sklepov.

Na svidenje toraj 18. t. m. v Ljubljani!

Živila delavska solidarnost!

Tajništvo žel. organizacije v Trstu.

Vršili so se sledeči shodi

in zborovanja

Dne 2. julija se je vršila v delavskem domu v ulici Boschetto 5, za konstituiranje koalicijska seja z dnevnim redom: I. Konstituiranje koalicijskega odbora; II. raznoterosti. Navzočih je bilo deset članov koalicijskega odbora; dva sta bila službeno zadržana.

Pred razpravami o dnevnem redu razlaga sodr. Kopač namen in korist koalicijske ter dokazuje nje potrebo v sledečih izvajanjih:

»Prigodi se večkrat, da hodi vsaka krajevna skupina svojo pot, kjer bi bilo potrebno skupno delovati v katerokoli svrhu, ali pa rešiti važna vprašanja. Da omogočimo enotno postopanje, smo ustanovili koalicijsko.

Ko postanemo zadosti močni, lahko sprejmemo, oziroma povabimo k sodelovanju tudi uradniško društvo in pa društvo mojstrov na progi.

Pri gibanju za izboljšanje stanarinskih doklad uslužbencem pa tudi ne smemo pozabiti na delavce, ki sploh nimajo stana-rinske doklade, da jim pridobimo vsaj večjo plačo. Nadalje moramo tudi na političnem polju delovati ako hočemo biti in ostati močni. Radi nabiranja strankinega davka naj bi se z našimi listi sklenile tozadevne pogodbe, kakor je to na primer na Dunaju z listom »Volkstribüne«.

Na to se je prešlo k prvi točki dnevnega reda.

Izvoljeni so sledeči sodrugi:

Josip Kopač, predsednik;
Fran Bizjak, namestnik;
Prostoslav Skobl, zapisnikar.

K drugi točki dnevnega reda izvaja sodr. Kopač med drugim sledeče:

Radi intervencij, bodisi pri ravnanju ali kjerkoli, bi bilo dobro da se predloži vse koalicijskemu odboru, in kar ta ne more rešiti, odda tajništvu, kakor je n. pr. gibanje delavcev na progi. Vsled tega se tudi zapreči da se od dveh strani v eni in isti stvari intervenira, brez da bi eden od drugega kaj vedel, kar se je že večkrat zgodilo.

Koalicijskemu odboru pa zamorejo poročati tudi tajnik in odbori posameznih krajevnih skupin.

Če se v koalicijski kaj sklene, bodo nje člani gotovo skrbeli, da se ti sklepi tudi izvrše.

Sodr. Bizjak omenja, da se še nahajajo ljudje ki so 10 do 15 let organizirani, a vendar so politično na popolnoma krivih potih. Posebno kadar so volitve, menijo isti da morajo za narodnjake delovati, ter ne pomislijo da si s tem le škodujejo. Temu se more le z zavednim in poučnim delovanjem v okoliščini priti.

V tem smislu je govorilo še več sodrugov.

Sodr. Kopač poroča da bode meseca septembra sklican delavski odbor južne železnice. Radi tega je treba pripravljati in poučavati delavce na progi. Nadalje omenja, da se bode za vse v koalicijskem odboru zastopane krajevne skupine priredila šola za delavce, kjer se bode poučevalo v vsem potrebnem, ker nam primanjkuje ljudi, ki bi

znali tudi kaj drugega nego samo upravne posle.

Sodr. Utendorfsky priporoča prireditve govorniških tečajev in to ob enem z omenjeno šolo.

Nadalje omenja sodr. Kopač morebitno ureditev bolniške podporne blagajne, kadar je koalicijska zadosti trdna. Tudi bode koalicijska podpirala personalne komisije in delavske odbore v njih delovanju.

Konečno poroča govornik o gibanju južno-železniških delavcev na progi, ter naznanja, da so se odposlale okrožnice z odgovorom ravnateljstva južne železnice vsem krajevnim skupinam tržaškega tajništva, katere imajo nemudoma poročati tajništvu o storjenih sklepih. Če delavci na progi ne sprejmejo odgovora ravnatelja Pichlerja, bode sklican 18. t. m. manifestacijski shod v Ljubljano, kjer se bode sklepalo v nadaljnjem postopanju.

F. S.

Dne 3. julija se je vršil v Ptuj občini zbor tamošnje krajevne skupine z dnevnim redom: I. Poročila: a) predsednikovo; b) blagajnikovo; c) kontrolne komisije. II. Poročilo tajništva. III. Raznoterosti.

K prvi točki je poročal sodr. Rozman. Iz njegovega poročila posnemamo sledeče: Podružnica je imela en ljudski shod, 2 železničarska shoda in sicer 1 v Ptuj in 1 v Ormožu, 9 javnih društvenih shodov v Ptuj, 1 javen društveni shod v Ormožu in 10 odborovih sej. Članov ima krajna skupina 95 in sicer 21 Slovencev in 74 Nemcev; po kategorijah se razdelijo 1 uradnik, 3 poduradniki, 2 strojniki, 1 prožni mojster, 3 vratarji, 9 ogibnih čuvajev, 14 prožnih čuvajev, 2 lampista, 2 nadpremikača, 4 premikači, 30 delavskih delavcev, 7 skladišnih delavcev, 17 prožnih delavcev in 4 vpokojenci. Člansko gibanje je bilo sledeče in sicer je bilo 5 članov premeščenih, 30 jih je izstopilo. V ime podpor je krajna skupina izdala 60 kron, centrala sama pa je ptujskim članom dala podpor v znesku 190 kron.

Društvo je v poročilu dobi od 1. julija 1908 do 30. junija 1909 imelo skupnih dohodkov 1391 kron 19 vin.; vseh izdatkov skupaj pa 1378 kr. 68 vin.; blagajniško stanje je tedaj 12 kr. 51 v. Na centralo se je odposlalo 630 kron 58 vin., za list »Eisenbahner« 285 kron 16 vin., za »Železničarja« 82 kron 88 vin.; za hišni sklad 31 kr. 56 vin.; za delegacijski sklad 15 kron 44 vin.; vpisnina je znašala 14 kron 50 vin. Za delegacije se je izdalo 80 kron, za agitacijo 30 kron; pisalni in poštni stroški so znašali 28 kron 24 v. blagajniška provizija pa 43 kron 42 vin.

Poročilo je bilo jednoglasno vzeto na znanje.

Pri drugi točki dnevnega reda so bili izvoljeni v odbor sledeči sodrugi in sicer predsednikom Ludovik Heršič, podpredsednikom Josip Emeršič, blagajnikom Alojzij Blagar, drugim blagajnikom Josip Flicker, zapisnikarjem Josip Filrpass, njegovim namestnikom Henrik Kožman; v kontrolo sta prišla: Ivan Wutschak in Matija Mle; knjižničarja sta: Ivan Šegola in Jurij Mar. Odborniki so: Spolenek, Gregorič, Koren in Lamprecht.

K tretji točki dnevnega reda je predaval sodr. Kopač iz Trsta o teoriji.

Pri zadnji točki se je poročalo glede osnivanja filijalke konsumnega društva mariborskega v Ptuj. Bil je konečno sprejet tudi predlog da se menja društvena gostilna in se za bodoče društvo preseli v Zupančičevo gostilno.

Dne 4. julija se je vršila v Mariboru konferenca pomožnih pisarjev južne železnice. Po dolgi debati se je sklenilo predložiti ravnateljstvu južne železnice sledeče zahteve:

I. Stabiliziranje vseh onih pisarjev, ki v okrožnici štev. 3354/09. niso naznačeni, kakor tudi vseh onih pomožnih pisarjev in sicer po plačilnem redu katerega imajo sedaj pisarniški pomočniki in brez prikrajšanja dosedanje plače.

II. Vsi pomožni pisarji, ki imajo pravico na mesta pisarniških ekspedientov, naj se pripustijo k izpitu in uvrstijo pod območje istih plačilnih norm.

III. Tudi one je stabilizirati kateri so pri zdravniški preiskavi vsled slabega posluha ali vida bili spoznani za nesposobne in imajo tudi zanje veljati sedanje norme.

Dne 4. t. m. se je vršil v Ormožu v gostilni gospoda Šaleha še precej dobro obiskan shod železniških ulužbencev kateremu je predsedoval sodr. Nakrst z dnevnim redom: I. Zadnje pridobitve železničarske organizacije. II. Raznoterosti.

Po običajnem pozdravu je podelil sodr. predsednik sodr. Kopaču besedo, ki je v enournem predavanju prav poljudno raztolmačil razvoj železničarske organizacije, njene boje in uspehe. Razložil je tudi otežkoče ki ovirajo uspešnejše delovanje za materialni in moralni izboljšek pripadnikov. Nešteto je število onih indiferentnih železničarjev, kateri se ne zavedajo svojih dolžnosti, in ki se svojo brezbriznostjo oslabljujejo moč organiziranih tovarišev.

Največji sovražnik vsakovrstnega izboljšanja je delavec, ki ne zna tolmačiti potrebe organizacije in kateri mirno čaka da mu drugi napolnijo skledo.

Skrajni čas bi bil da se vsi železničarji oprimejo svoje stanovske organizacije v svrhu izvojevanja boljše bodočnosti.

Če so bile koncesije, ki jih je pod pritiskom železničarske organizacije dalo železniško ministerstvo, tudi majhne, vendar dejstvo, da se je toliko doseglo, kolikor moči je takrat imela organizacija.

Stara resnica je, da je pravica le problematične vrednosti tam, kjer ni moči. Če si hočete pridobiti več pravic, morate pomnožiti svojo moč. To pa pomnožite z vsakim novim pristopom v organizacijo. Bodite složni, ker sloga jači in nesioga tlači. Živahno pritrjevanje je sledilo izvajanju sodr. govornika.

Pri točki »raznoterosti« se je oglasilo več zborovalcev k besedi.

Sodr. Kopač je pojasneval stavljen vprašanja, nakar je zaključil predsednik ob splošnem navdušenju shod, na kar se je vpisalo v društvo mnogo izmed navzočih.

Dne 5. julija se je vršil v Pragerskem shod prožnih delavcev z dnevnim redom: »Odgovor južne železnice na spomenico prožnih delavcev in odnosni predlogi«. Poročal je sodr. Kopač iz Trsta, ki je tolmačil odgovor južne železnice. Delavci odgovora niso vzeli na znanje, pač pa se je enoglasno sklenilo, da se 18. julija priredi v Ljubljani demonstrativen shod in da na istem storijo tozadevni sklep.

Dne 6. julija se je vršil v Mariboru izborna dobro obiskan shod, z dnevnim redom:

I. Odgovor južne železnice na predloženo spomenico prožnih delavcev in odnosni predlogi.

II. Seja personalne komisije na Dunaju.

K prvi točki je govoril sodr. Kopač, na kar so bili sprejeti sklepi analogni onim v Ptuj.

K drugi točki je poročal sodr. Scherbaum član personalne komisije z Dunaja, ki je v jedno-

urnem govornu raztolmačil pomen personalnih komisij za južno železnico in pozival navzoče, da se oklenejo tesneje svoje organizacije ter s tem povečajo moč personalnim komisijam.

Dne 7. julija je bil v Zidanem Mostu shod prožnih delavcev z istim dnevnim redom kakor v Ptuj. Sklenilo se je isto kakor na shodu v Ptuj.

Našim poročevalcem!

1. *Piši razločno in jasno!* Poseb imena in številke, ker rokopis ni uganka. Tudi ne moreš zahtevati od staveca, da še le ugane, kar bi moral gladko čitati.

Piši s črnilom! Oziraj se vendar tudi na zdravje drugih, ne samo na svoje. S svinčeni kom pisani rokopisi kvarijo oči uradniku in stavecu.

3. *Popiši samo eno stran papirja!* Ker na ta način se gotovo ničesar važnega ne izpusti.

4. *Piši čisto slovenščino!* Ne pozabi, da je tvoj materini jezik slovenski, ter izpusti tuje besede, ki jih morebiti niti sam ne razumeš. Kako bi zamogel še-le pričakovati, da jih drugi razumejo.

5. *Poročaj samo to kar je za večino zanimivo!* Brez pomena je, če kdo poroča, da je dne 31. pretečenega meseca točno ob 8. uri 41 min. otvoril sejo sodr. ta ali oni, ker je bil predsednik J. J. zadržan, ki prišel še-le k zadnji točki dnevnega reda, ter je zaključil sejo ob 9. uri 11 min.

6. *Poročaj kratko in jedrnat!* Povej v kratkih stavkih vse, kar je zanimivega, ker je veliko razločneje, kakor če kdo pripoveduje celo roparsko povest.

7. *Ogibaj se žaljivih izrazov!* Urednik jih itak mora prečrtati. Z mirno in stvarno besedo mnogo več opraviš, kakor z razburjenim zmerjanjem. Pomni, da spada urednik v uredniško pisarno in ne v ječo.

8. *Poročaj samo resnico!* Ker je urednik za poročila odgovoren, moraš mu tudi omogočiti, da se sme zanašati na te.

9. *Predelaj samostojno kar slišiš ali čitaš!* Ne kiti se s tujim prerjem. Če najdeš kaj važnega v drugih listih, opozori na to urednika, ali pa mu pošlji dotični list, ker škarje in pop ima uredništvo samo. S tem si prihraniš sitno delo prepisovanja, kakor tudi — tatvine duševnega imetja.

10. *Ne odlašaj od pošiljanja rokopisov!* Kar je danes še važno, je lahko jutri že zastarelo in brez pomena.

Če se na ta pravila oziraš, skrbiš obenem za list, da postane vedno bolj zanimiv in da se vedno bolj vpoštevaja, ker ti vendar ne more biti vse jedno, ali ga kdo čita ali ne.

Naznanila centralnega tajništva.

Pravovarstven oddelek.

Doznali smo, da nekteri člani še danes ne vejo kje in kedaj ter če sploh morejo dobiti pojasnilo o pravnih stvareh. Všled tega dajemo še enkrat na znanje, ne samo članom, nego tudi vsem funkcionarjem sledečo objavo z nujno prošnjo, da jo vendar enkrat vpoštevajo in se po njej ravnaajo.

Vsem p. n. funkcionarjem in članom javljamo da pogovori o pravnih stvareh vsled smrti g. Dr. G. Fried-a niso izostali, ker je ta posel po njem prevzel gosp. Dr. G. Harpner ter v to svrho prihaja **vsak torek od 7 do 8 ure zvečer** v prostore pravovarstvenega oddelka, Dunaj, V./L. Zentagasse št. 5. I. nadstropje vrata šte. 17. Člane vled tega v njih lastnem interesu pozivljamo, da se te prilike poslužujejo.

V slučaju, da je na torek praznik, tedaj se ti pogovori vrše **dan poprej, v pondeljek.**

Opozarjamo člane, da se te konference začno točno ob 7 uri zvečer in da prihaja vedno Dr. Harpner osebno, ali pa njegov namesnik Dr. Katz.

Če se bodo sodrugi te prilike tako malo posluževali, kakor je bilo videti do sedaj, tedaj se za naprej opusti.

Ob enem prosimo **opetovano in nujno** cenjene funkcionarje krajevnih skupin, da v korespondencah glede pravnih slučajev in v prošnje za podporo ne mešajo nikakih drugih poslov, kakor na primer stvari ki se tičejo organizacije, agitacije, upravnistva in uredništva.

Ako na jedno polo papirja hočejo spraviti več pravovarstvenih slučajev, tedaj naj **pišejo samo na jedni strani** vsake pol pole. Isotako nujno prosimo, da se v vlogah glede pravnih slučajev ne naznani samo ime prositeljevo, nego tudi njegov službeni značaj in članska številka; nadalje tudi kratko in jasno poročilo o pravnem slučaju, kateremu je tudi prilo žiti vse dokumente ki so eventualno s pravnim slučajem v kaki zvezi, kakor na primer: vprašalne pole o nezgodi, odloki, pokojninski in provizijski dekreti itd.

Prošnje za podporo je natančno utemeljiti in navesti plačo in vse druge doklade, katere ima prositelj, in končno tudi stevilo otrok.

Ako se p. n. sodrugi tudi sedaj ne bodo ozirali na naše upravičene želje, tedaj izjavljamo, da ne moremo več odgovarjati na dopise, ki ne bodo upoštevali naših želja.

Z bratskim pozdravom

centralno tajništvo
(pravovarstven oddelek)
v. n. Dušek.

Nabiralci podpisov za peticijo, pozor!

Oni železničarji, ki so bili od centrale poverjeni, ali so prevzeli svojevoljno nalogo, nabirati med svojimi tovariši podpise za peticijo avstrijskih državnih železničarjev, glede socialnega zavarovanja, so prošeni, da se požurijo, podpise čimpreje skupijo jih pošljejo takoj centrali, da jih pripravi za predložitev državni zbornici.

Železničarji!

Zahtevajte v vseh gostilnah, kavarnah in brivnicah strankine liste kakor: *Železničar* in *Rdeči Prapor*.

PRIPOROČILO

Sodrugom, ki prihajajo v Ljubljano se priporoča

Restavracija „INTERNATIONAL“

ob Resljevi cesti št. 22

v neposredni bližini južnega kolodvora

Vedno sveže pivo, dobra dolenjska vina, kakor tudi gorka in mrzla kuhinja

Na razpolago je lep senčnat vrt s kegljiščem in vsi slovenski ter nemški in italijanski delavski listi.

Na prijazen poset vabi

Marija Petrič
restavraterka

PREDNAZNANILO.

Organizirani železničarji v Ljubljani priredijo
početkom meseca avgusta v ljubljanski okolici

Veliko gozdno veselico

na kar opozarjajo vse druge organizacije.

Natančni vsposed objavimo v eni prihodnjih števil.

Eksekutiva ljubljanskih železničarjev.

Kavarna UNIONE - Trst

Ulica Caserma in ulica Torre Bianca

— Napitnina je odpravljen. —

Velika zbirka političnih in leposlovnih revij in časnikov v vseh jezikih.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Kopač.
Tiska Dragutin Priora v Kopru.